

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ

DOI [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-20\(49\)-143-155](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-20(49)-143-155)
УДК 351

Алейнікова Олена Володимирівна,

доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри управління та смарт-інновацій
Київського національного університету технологій та дизайну.
Київ, Україна.

 <https://orcid.org/0000-0002-4876-3563>
aleinikova.ov@knuvd.edu.ua

КУЛЬТУРНО-ЦІННІСНА ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНИ: РОЗВИТОК ЕКОСИСТЕМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Анотація. У статті розглянуто питання культурно-ціннісної трансформації України через розвиток бізнес-екосистеми. Висвітлено актуальні проблеми розвитку підприємницької культури та людських ресурсів, потреби підвищення якості управління бізнесом, популяризації підприємництва та виховання нового покоління підприємців. Проаналізовано сильні та слабкі сторони українського бізнесу. Акцентовано увагу щодо необхідності стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, формування умов для відкриття нового бізнесу. Конкурентоспроможність малих і середніх підприємств та появу нових підприємств формують потенціал майбутнього економічного зростання. Все більшого значення набуває питання розвитку підприємництва та підприємницької культури, підприємницької ініціативи жінок та молоді. Визначено інструменти підтримки та пріоритети реалізації державної освітньої політики спрямованої на набуття та розвиток підприємницьких навичок, що потребує консультацій та тренінгів щодо відкриття та розвитку бізнесу. Позитивним змінам сприятиме створення легкодоступних навчальних матеріалів із базових підприємницьких знань та навичок. Сформульовано основні пріоритети соціального успіху молоді у сфері розвитку екосистеми підприємництва, що сприятиме розвитку інноваційних компаній та підвищенню рівня сприйняття актуальних ідей. Технології та глобалізація вимагають від молоді швидкої адаптації до мінливих вимог ринку праці, що, у свою чергу, ставить питання щодо забезпечення доступного ринку праці з можливостями, які ведуть до якісних робочих місць для

молоді. Виокремлено низку потреб розвитку підприємницької культури; фінансову грамотність та створення умов для підготовки підприємців до підвищення рівня своїх компетенцій і, як наслідок, підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку на основі стратегії цілісності та взаємодії суспільства за принципом екологічності існування та гендерної рівності.

Ключові слова: екосистема підприємництва; державна політика; підприємницькі навички; національний потенціал; інклюзивність суспільства.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку світової економіки та підприємництва характеризується особливим зростанням взаємозалежності економік різних країн зі стрімкими інтеграційними процесами, впливом внутрішніх і зовнішніх чинників при формуванні конкурентоспроможного національного потенціалу. Джерелом економічного зростання, що забезпечує зайнятість і впливає на підвищення рівня якості життя населення в країні, є ефективна діяльність підприємств і організацій.

Роботодавці традиційно займають пріоритетні позиції на ринку праці. Але ця динаміка змінюється, оскільки технології дозволяють співробітникам ділитися та отримувати доступ до все більшого обсягу інформації. Працівники очікують більшої прозорості, гнучкості та підзвітності компаній, які сподіваються їх залучити та утримати. У свою чергу, компаніям потрібно більше від співробітників – не лише їх технічні навички, але й їхня здатність мислити творчо, ефективно співпрацювати та швидко адаптуватися. Обидва підходи вимог роботодавців та працівників є рівноправними – не лише тому, що це є позитивним, але тому, що це сприяє розвитку бізнесу. Існує наступні чотири тенденції, які демонструють цю нову динаміку: соціальні навички, гнучкість роботи, боротьба з переслідуваннями та прозорість оплати праці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань конкурентоспроможного розвитку підприємництва присвячено праці багатьох вітчизняних учених. У своїх роботах О. Амоша, О. Дацій, Т. Мещерякова, І. Причепа, І. Сазонець, М. Сухонос, М. Сотник, О. Тимченко В. Турчак, та інші висвітлювали не тільки проблеми розвитку малого і середнього бізнесу, а й акцентували увагу на особливостях оцінки галузевого потенціалу національної економіки України та розглядали

соціальне підприємництво як інноваційну модель її розвитку. В сучасну епоху діджиталізації гостро постають питання удосконалення державного регулювання підприємницької діяльності на основі розвитку інформатизації економічних операцій, які є передумовою створення сприятливих можливостей для прогресивного розвитку держави та здійснення нею регулюючих функцій, а також для інтеграції до глобального світового господарства, що висвітлено у працях О. Шраменка. Українські науковці досліджували перспективи розвитку підприємництва у період трансформаційних перетворень та змін, який характеризується наявністю різного роду факторів, вплив яких може призвести як до суттєвих проблем, так і до значних конкурентних переваг. Питання розвитку екологічної системи підприємництва у розрізі культурно-ціннісної трансформації України заслуговує на проведення комплексного дослідження з актуалізацією всебічної підтримки і створення сприятливих умов для якісного працевлаштування молодого покоління.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є дослідження актуальних проблем розвитку підприємницької культури і людських ресурсів, дослідження потреб покращенні якості, популяризації підприємництва та виховання нової генерації підприємців.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**:

- проаналізувати сильні та слабкі позиції українського підприємництва;
- визначити інструменти підтримки та пріоритети реалізації державної освітньої політики, спрямованої на здобуття і розвиток підприємницьких навичок;
- сформулювати основні пріоритети соціальної успішності молоді в сфері розвитку екосистеми підприємництва.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

Сильні та слабкі позиції українського підприємництва в глобальному контексті виявляє Глобальний індекс підприємництва і розвитку (англ. The Global Entrepreneurship & Development Index (GEDI)). За оцінками GEDI-2016, Україна посідала 63-є місце серед 132 країн світу та 34-е місце в європейському регіоні [5]. Порівняно з іншими європейськими країнами та із середніми показниками у світі Україна має надзвичайно низькі показники за такими позиціями:

- підтримка підприємництва в суспільстві;
- готовність підприємців ризикувати;
- рівень конкуренції;
- можливості для заснування бізнесу та продукування інновацій.

Згідно досліджень *Офісу розвитку підприємництва: Стратегічні цілі* [4], вже станом на 2021 рік, Україна посіла 77 місце в GEDI. Найгірші результати вона продовжує демонструвати за трьома основними показниками, що належать до розділу «Підприємницькі відносини» (Entrepreneurial Attitudes). В результаті реалізації цілей за цим стратегічним напрямом Україна зможе піднятися в рейтингу на понад 20 позицій і входить до топ-50 країн світу, випередивши Болгарію, Хорватію, Угорщину та інші країни. Порівняльний аналіз динаміки інноваційної діяльності на Європейському континенті надає Європейське Інноваційне Табло (англ. *European Innovation Scoreboard*), яке надає оцінку сильних та слабких сторін національних інноваційних систем та допомагає країнам ідентифікувати сфери, які потребують удосконалення. Відповідно до Європейського Інноваційного Табло, Україна належить до країн, які не відзначаються особливими інноваціями.

Стратегія розвитку підприємництва (далі Стратегія), [5] визначає бажаний майбутній стан підприємницького сектору в Україні, а також основні напрями державної політики для його досягнення. Стратегія ґрунтується на визнанні суспільно важливої ролі підприємництва у забезпеченні соціально-економічного розвитку країни, оскільки підприємницькі структури створюють найбільшу частку доданої вартості, задовольняють попит на переважну більшість товарів і послуг, а також створюють найбільшу кількість робочих місць для громадян. Стратегія враховує унікальну роль кожного сегмента підприємництва в соціально-економічному житті країни та необхідність їх збалансованого розвитку. Значну увагу в Стратегії приділено стимулюванню розвитку малих і середніх підприємств (МСП) та формуванню умов для започаткування нового бізнесу. Конкурентоспроможність МСП та поява нових підприємств формують потенціал для майбутнього економічного зростання. В частині сприяння розвитку малого підприємництва Стратегія враховує принципи Акту про малий бізнес для Європи, які є актуальними для України і обов'язковість застосування яких передбачена положеннями Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС, де відповідно до Принципу 1 Акту про малий бізнес для Європи акцентовано увагу на популяризації підприємництва і підприємницької культури, підприємницької ініціативи жінок і молоді.

У Стратегії виокремлено проблему *недостатності знань та навичок ведення бізнесу* в сегментах: фізичні особи-підприємці (при переважній самозайнятості без найманих працівників (82%) та мікропідприємства (12% зайнятих на підприємствах). Наявні проблеми і перешкоди для розвитку підприємництва в Україні обумовлюють потребу в розвитку підприємницької культури та людських ресурсів, покращенні якості управління бізнесом, популяризації підприємництва та виховання нової генерації підприємців.

Задоволення зазначених потреб призведе до якісних зрушень у суб'єктному складі підприємництва, динамізації появи нового та зростання існуючого бізнесу, поширення інновацій, посилення конкурентних позицій українських компаній. Стратегією визначено інструменти підтримки, які охоплюють широке коло сфер державної політики. Зокрема, при реалізації освітньої політики, пріоритет віддається:

- переорієнтації системи освіти на програми і методи навчання, які розвивають креативність та підприємницькі навички;
- пошук та поширення кращих практик навчання підприємливості;
- розвитку мереж навчально-тренінгових інституцій, що надають послуги з бізнес-освіти.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

У дослідженні використано сукупність методів пізнання, що складають основу методу наукового дослідження, зокрема аналіз, синтез, узагальнення, пояснення, а також системний і конкретно-соціологічний методи, з метою коригування нових і отриманих раніше знань.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESULTS OF THE RESEARCH

Молодь України переживає складні часи та історичні події, у тому числі дві революції, суттєво вплинули на економічний та політичний розвиток країни. У такому середовищі непевності молоді люди стикаються з численними перешкодами для соціальної інтеграції, як-то маргіналізація соціально вразливої молоді, разюча різниця між умовами життя для міського та сільського населення, а також обмежене фінансування програм для молоді та підлітків. Для багатьох молодих людей ці виклики ускладнюються конфліктом на сході країни та вимушеною міграцією. Молодь має обмежені можливості брати участь у процесах прийняття рішень та захищати свої права. Страх майбутнього у молоді часто посилюється й через недосконалість в системі освіти. Хоча доступ до навчальних можливостей є у багатьох, існуюча система не здатна

забезпечити молодих українців сучасними навичками. Кожен третій молодий українець та українка вважають, що система освіти не готує їх до майбутнього працевлаштування (Загальнонаціональне дослідження «Молодь України 2017» проведене New European Center та Friedrich-Ebert-Stiftung Institute у співпраці з GfK Україна). Уряд країни розпочав роботу на освітньою реформою, націленою на здобуття компетенцій, а не лише знань. Але технології та глобалізація вимагають швидкої адаптації молоді до мінливих вимог ринку праці.

Гідна праця є важливою сферою в напрямі досягнення індивідуальних цілей на мікрорівні. До цієї сфери належать ціль 8 «Гідна праця», ціль 1 «Подолання бідності» *глобальних цілей сталого розвитку* (ЦСР) *на 2015–2030 роки*, що корелює з ціллю 7 Молодіжні цілі Європейського Союзу (МЦЄС) «Якісне працевлаштування». У наш час молодь страждає від безробіття, нестабільних умов праці, дискримінації на ринку праці та на робочому місці, що обумовлено відсутністю у молоді навичок для працевлаштування. Метою цілі є гарантування доступного ринку праці з можливостями, які ведуть до якісних робочих місць для всіх молодих людей. Для цього необхідно: створити такі робочі місця, які гарантують справедливі умови праці, прожитковий мінімум для всіх молодих людей; забезпечити соціальний захист та охорону здоров'я для всіх молодих працівників; гарантувати справедливе ставлення та рівні можливості для всіх; забезпечити рівні можливості для розвитку необхідних навичок та набуття практичного досвіду; гарантувати визнання та підтвердження компетенцій, набутих шляхом стажування та інших форм навчання, а також волонтерської діяльності та неформальної освіти; забезпечити залучення молоді та молодіжних організацій як рівноправних партнерів до розроблення, впровадження, моніторингу та оцінювання політики зайнятості на всіх рівнях; забезпечити рівний доступ до якісної інформації та належні механізми підтримки для підготовки молоді до змін ринку праці та майбутньої роботи. Ця діяльність сприятиме якісному працевлаштуванню та отриманню гідної праці.

Наступною сферою в напрямі досягнення індивідуальних цілей на мікрорівні є також «Якісна освіта». Назва цієї сфери збігається з ціллю 4 ЦСР та ціллю 8 МЦЄС. Освіта залишається ключем для активної громадянської позиції, інклюзивного суспільства та працевлаштування. Необхідно розширити представлення освіти в XXI столітті, зосередившись більше на трансверсальних навичках, навчанні, орієнтованому на здобувачів освіти, та неформальній освіті, щоб досягти справді рівного та універсального доступу до якісного навчання. Метою досягнення цієї цілі

буде інтегрування та вдосконалення різних форм навчання, у підготовці молодих людей до викликів постійно мінливого життя. Для досягнення цілі необхідно гарантувати доступ до якісної освіти та навчання впродовж життя; забезпечити доступ до належного фінансування неформальної освіти на всіх рівнях, яка буде визнана та підтверджена; сприяти відкритості та підтримувати розвиток міжособистісних та міжкультурних навичок; створювати та впроваджувати більш персоналізовані, спільні та орієнтовані на навчання методи освітнього процесу, включивши їх в формальну та неформальну освіту, що дозволяють здобувачу освіти розвивати особисті навички, включаючи критичне та аналітичне мислення, креативність та навчання; забезпечити доступ до освіти з питань громадянства.

Наразі все ще значна кількість населення не отримує освіти, спрямованої на здобуття чи розвиток підприємницьких знань та вмінь, навіть на базовому рівні. Так, за результатами досліджень («Щорічна оцінка ділового клімату в Україні: 2016», Програма USAID «Лідерство в економічному врядуванні») серед очікуваних заходів державної політики з підтримки малого і середнього підприємництва 47% опитаних суб'єктів малого і середнього підприємництва потребують консультацій та тренінгів з питань започаткування та розвитку бізнесу. Відсутність таких знань в подальшому стає стримуючим фактором в розвитку своєї справи, а часто і причиною неправильного планування своєї діяльності, що призводить до банкрутства та закриття бізнесу. Частина підприємців не бажає чи не має коштів на здобуття підприємницьких знань та вмінь у бізнес-школах чи через інші платні джерела. Тому створення легкодоступних навчальних матеріалів з базових підприємницьких знань та вмінь сприятиме позитивним зрушенням.

Як зазначено у *Національній економічній стратегії на період до 2030 року* (НЕС) [3], низький рівень підприємницької культури відображається в результатах дослідження підприємницького середовища, де більше 40% респондентів з ЄС відповіли, що готові ризикувати під час реалізації бізнес-ідей, а близько 30% відмітили, що знають, як залучити кошти на реалізацію, в той час як в Україні показники значно нижчі (менше 10% знають, як залучити кошти, та готові ризикувати під час реалізації бізнес-ідей і лише 10% вірять у те, що можуть розробити бізнес-ідею). Це свідчить про досить низький рівень розвитку підприємницької культури в Україні. Культуру ведення бізнесу можна також оцінити за компонентом Індексу глобальної конкурентоспроможності «Динаміка бізнесу», який включає оцінку сприйняття компаніями інноваційних ідей, ставлення до

підприємницьких ризиків. Через недостатній розвиток інноваційних компаній та низький рівень сприйняття актуальних ідей Україна займає лише 73 місце за цим показником.

Таким чином, згідно аналізу Напряму 17. Підприємництво (розвиток підприємництва) НЕС, зокрема, існує потреба у розвитку підприємницької культури для збільшення кількості людей, які вірять у власну ідею; розвитку фінансової грамотності та створенні умов для навчання підприємців для підвищення рівня їх компетенцій і, як наслідок, підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку спираючись на стратегію доброчесності та взаємодію суспільства за принципом екологічності буття та гендерної рівності.

Стратегічний курс напряму «Інформаційно-комунікаційних технологій» за стратегічною ціллю 1 «Створення привабливих умов для працевлаштування висококваліфікованих фахівців і стимулювання розвитку конкурентної та глобальної ІТ-освіти» ставить у пріоритет необхідність налагодження співпраці суб'єктів підприємництва з закладами вищої освіти, що потребує створення стимулів для співпраці суб'єктів підприємництва з закладами вищої освіти, комерціалізації наукових рішень Національної академії наук та створення офісів з працевлаштування в закладах вищої освіти.

Слаборозвинені цифрові навички (НЕС: Напряму 18. Цифрова економіка) у громадян стримують повноцінний перехід до цифрової економіки. При цьому існує значний потенціал для неформальної освіти у цій сфері. Заінтересованість у навчанні цифрових навичок висловили 47% громадян. Міграція значної кількості молоді за кордон, несформована екосистема підприємництва, відсутність стартового капіталу та відповідних навичок ускладнюють початок підприємницької діяльності молоді. Все це, а також невисокий рівень участі молоді в житті суспільства (політична активність, мобільність, волонтерська діяльність, участь у діяльності інститутів громадянського суспільства) стають викликами і бар'єрами на шляху досягнення національних стратегічних цілей, що потребує підтримки задля їх вирішення.

Культурно-ціннісна трансформація України, якій відповідає Напряму 19 НЕС, націлена на створення умов для розвитку та поширення моделі і кращих практик соціального підприємництва.

Пунктом 3 статті 3 Закону України «Про основні засади молодіжної політики» передбачено здобуття молоддю компетентностей, необхідних для особистісного і професійного розвитку, забезпечення громадянської освіти молоді [5].

Національна стратегія державної молодіжної політики [2] ставить перед молоддю завдання щодо готовності діяти в умовах змін, вміти вчитися, набувати нових компетентностей впродовж усього життя, а не орієнтуватися лише на отримання формальної освіти. Соціальна успішність молоді значною мірою визначатиметься зростанням продуктивності та покращенням етики праці. Серед її основних пріоритетів є: посилення життєстійкості молоді; розвиток та залучення молоді до участі у суспільному житті, підвищення її самостійності, конкурентоспроможності, формування у молоді громадянських компетентностей; підвищення мобільності, соціальної і культурної інтеграції молоді в суспільне життя України та світу.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Аналіз потреб у розвитку підприємницької культури і людських ресурсів, популяризації підприємництва та виховання нової генерації підприємців, свідчить, що основними напрямками розвитку екосистеми підприємництва на етапі культурно-ціннісної трансформації України, є наступні:

- популяризації підприємництва, підприємницької культури, підприємницької ініціативи жінок і молоді;
- інтегрування та вдосконалення різних форм навчання, у підготовці молодого покоління до викликів постійно мінливого життя шляхом здобуття і розвитку підприємницьких навичок, що потребує проведення консультацій та тренінгів з питань започаткування та розвитку бізнесу;
- створення легкодоступних навчальних матеріалів з базових підприємницьких знань та вмінь;
- розвиток підприємницької культури; фінансової грамотності та створенні умов для навчання підприємців для підвищення рівня їх компетенцій і, як наслідок, підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку спираючись на стратегію доброчесності та взаємодію суспільства за принципом екологічності буття та гендерної рівності.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження даної проблематики передбачають аналіз оптимальних умов для реалізації завдань публічної політики щодо задоволення потреб популяризації підприємницької культури та покращення якості управління бізнесом і бізнес-процесами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Верховна Рада України. (2021, Квіт. 27). *Закон № 1414-IX «Про основні засади молодіжної політики»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://cutt.ly/RSkuMlv>
- [2] Верховна Рада України. (2021, Берез. 12). *Указ Президента України № 94/2021 «Про Національну молодіжну стратегію до 2030 року»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://cutt.ly/3Skalm0>
- [3] Кабінет Міністрів України. (2021, Берез. 03). *Постанова № 179 «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року»*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://surl.li/aycdi>
- [4] Офіс розвитку підприємництва: стратегічні цілі. *Дія. Бізнес: офіційний портал*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://surl.li/boleq>
- [5] Л. Чорній, Н. Балдич, Н. Ходько, Я. Глібіщук, «Стратегія розвитку підприємництва: експертне бачення», *Центр громадської експертизи*. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://surl.li/boleu>

CULTURAL AND VALUE TRANSFORMATION OF UKRAINE: DEVELOPMENT OF ENTERPRISE ECOSYSTEM

Olena Aleinikova,

Doctor of Science in Public Administration, Professor,
Professor of the Department of Management and Smart Innovations
Kyiv National University of Technologies and Design.
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0002-4876-3563>
aleinikova.ov@knutd.edu.ua

Abstract. The article considers the issue of cultural and value transformation of Ukraine through the development of the business ecosystem. Topical problems of development of entrepreneurial culture and human resources, needs to improve the quality of business management, popularization of entrepreneurship and education of a new generation of entrepreneurs are highlighted. The strengths and weaknesses of Ukrainian entrepreneurship are analyzed. Attention is focused on the need to stimulate the development of small and medium-sized enterprises and the formation of conditions for starting a new business. The competitiveness of small and medium-sized enterprises and the emergence of new enterprises form the potential for future economic growth. The issue of promoting entrepreneurship and entrepreneurial

culture, entrepreneurial initiative of women and youth is becoming increasingly important. The tools of support and priorities for the implementation of the state educational policy aimed at acquiring and developing entrepreneurial skills, which requires consultations and trainings on starting and developing a business, have been identified. The creation of easily accessible educational materials from basic entrepreneurial knowledge and skills will contribute to positive changes. The main priorities of social success of young people in the field of development of the ecosystem of entrepreneurship are formulated, which will contribute to the development of innovative companies and increase the level of perception of current ideas. Technology and globalization require young people to adapt quickly to the changing demands of the labor market, which in turn raises the issue of ensuring an accessible labor market with opportunities that lead to quality jobs for the younger generation. A number of needs for the development of entrepreneurial culture are distinguished; financial literacy and creating conditions for training entrepreneurs to increase the level of their competencies and, as a result, increase the level of competitiveness in the market based on the strategy of integrity and interaction of society on the principle of environmental friendliness of existence and gender equality.

Keywords: ecosystem of entrepreneurship; public policy; entrepreneurial skills; national potential; inclusiveness of society.

КУЛЬТУРНО-ЦЕННОСНАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УКРАИНЫ: РАЗВИТИЕ ЭКОСИСТЕМЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Алейникова Елена Владимировна,

доктор наук по государственному управлению, профессор,
профессор кафедры управления и смарт-инноваций
Киевского национального университета технологий и дизайна.
Киев, Украина.

 <https://orcid.org/0000-0002-4876-3563>
aleinikova.ov@knutd.edu.ua

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы культурно-ценностной трансформации Украины через развитие бизнес-экосистемы. Освещены актуальные проблемы развития предпринимательской культуры и человеческих ресурсов, потребности повышения качества управления и популяризации бизнеса, воспитания нового поколения предпринимателей. Проанализированы сильные и слабые

сторони українського бізнеса. Акцентовано увагу на необхідності стимулювання розвитку малого і середнього бізнеса, формування умов для відкриття нового бізнеса. Конкурентоспроможність малих і середніх компаній і виникнення новітніх компаній формують потенціал грядущого економічного зростання. Все більше значення набуває питання розвитку і культури бізнеса, підприємницької ініціативи жінок і молоді. Визначено інструменти підтримки і пріоритети реалізації державної освітньої політики, спрямованої на набуття і розвиток підприємницьких навичок, що вимагає консультацій і тренінгів по відкриттю і розвитку бізнеса. Позитивними змінами буде сприяти створення легкодоступних навчальних матеріалів по базовим підприємницьким знанням і навичкам. Сформульовано основні пріоритети соціального успіху молоді в сфері розвитку екосистеми бізнеса, що призведе до розвитку інноваційних компаній і підвищенню рівня сприйняття актуальних ідей. Технології і глобалізація вимагають від молоді швидкої адаптації до змінюваних вимог ринку праці, що, в свою чергу, ставить питання забезпечення доступного ринку праці з можливостями, ведучими до якісним робочим місцям для молоді. Виділено ряд потреб розвитку підприємницької культури; фінансову грамотність і створення умов підготовки підприємців до підвищення рівня своїх компетенцій і, як наслідок, підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку на основі стратегії цілісності і взаємодії суспільства по принципу екологічності існування і гендерної рівності.

Ключевые слова: екосистема підприємництва; державна політика; підприємницькі навички; національний потенціал; інклюзивність суспільства.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Verkhovna Rada Ukrainy. (2021, Kvit. 27). Zakon № 1414-IX «Pro osnovni zasady molodizhnoi polityky». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://cutt.ly/RSkUmlv>
- [2] Verkhovna Rada Ukrainy. (2021, Berez. 12). Ukaz Prezidenta Ukrainy № 94/2021 «Pro Natsionalnu molodizhnu stratehiiu do 2030 roku». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://cutt.ly/3Skalm0>

- [3] Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021, Berez. 03). Postanova № 179 «Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://surl.li/aycdi>
- [4] Ofis rozvytku pidpriemnytstva: stratehichni tsili. Diia. Biznes: ofitsiyni portal. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://surl.li/boleq>
- [5] L. Chornii, N. Baldych, N. Khodko, Ya. Hlibishchuk, «Ctratehiia rozvytku pidpriemnytstva: ekspertne bachennia», Tsentр hromadskoi ekspertyzy. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <http://surl.li/boleu>

*Стаття надійшла до редакції
15 березня 2022 року*